

TIHANYI

VISSZHANG

A Tihanyi Önkormányzat lapja

XVIII. évfolyam • 177. szám • 2024. október

MEGALAKULT AZ ÚJ KÉPVISELŐ-TESTÜLET

JAVÍTANUNK KELL TIHANY ÖSSZKÉPÉN!

BALATONI KULTÚRHARC

CSÁKI-MARONYÁK JÓZSEFNÉ EMLÉKÉRE

Portré Csáki-Maronyák Józsefnéről, melyet férje, a Kossuth-díjas festőművész készített

Idén januárban, az Idősek napján még nagy örömmel fogadtuk, hogy Éva néni el tudott jönni az ünnepségre, és minden résztvevő együtt köszönthette őt, mint a falu legidősebb hölgyét. Jó volt látni életszeretét, jókedvét, meghatottságát a köszöntők után. Október 5-én azonban átadta a képzeletbeli stafétát, családja szerető körében hunyt el.

Csáki-Maronyák Józsefné, Debrőcy Éva 1929-ben Budapesten született polgári családban. Férjének, a Kossuth-díjas festőművész, Csáki-Maronyák Józsefnek már 1949-től volt háza Tihanyban, a Halásztelepen, szülei a tihanyi temetőben nyugszanak. Szerelmük, házasságuk története akár egy film témája is lehetne, hiszen a híres festőművész tanára volt a nála 19 évvel fiatalabb, tehetséges lánynak, nem csak az Iparművészeti Főiskolán, de a kisképzőben is. Kapcsolatuknak senki nem jósolt nagy jövőt, de a közöttük létrejött kötelék ereje elnémította a kételkedőket. Gyönyörű, meghitt, hosszú házasság lett a szerelemből, 1954-ben házasodtak össze, a festő haláláig, 2002-ig harmóniában, szeretetben éltek. Éva néni ruha-tervező iparművész volt, de az életét a karrier helyett a családnak szentelte. Két lányuk született, hat unokájuk és tizennégy dédunokájuk közül többen is tihanyi lakosok. Éva néni eleinte kétlaki életet élt, az év egy részét Budapesten, egy részét a halásztelepi házban töltötte, de utolsó éveiben már állandóan a család Aranyház utcai házában lakója volt, ahol Éva lánya gondoskodott róla.

Nagyon boldog volt Tihanyban, szerette ezt a falut. Saját otthonában, a családdal töltötte utolsó napjait.

A januári idősek napi rendezvényen lányával és Tösoki Imrével

Népes családján kívül a falu lakói is szeretettel őrzik majd emlékét!

R.É.

GYORSUL AZ INTERNET – ÁRAMSZÜNET LESZ A TELEPÜLÉSEN

Veszprém megye áramellátásának zavartalansága érdekében az E.ON Hungária Csoport néhány órás áramszünettel járó hálózathibavételeket végez az őszi folyamán. A vállalat szakemberei részben feszültség alatti technológiával dolgoznak, a hálózathibavételek munkái egy részét azonban, biztonsági és életvédelmi okokból, csak az energiaszolgáltatás kikapcsolása mellett tudják elvégezni. A beruházások az áramhálózat stabilitását, kapacitásbővítését, a hibák megelőzését szolgálják.

A számos települést érintő beavatkozások miatt, több egymást követő napon is

áramszünetre kell számítani. A vállalat ígérete szerint a beruházások befejeztével megbízhatóbb hálózat szolgálja majd ki az ügyfeleket, csökkennek a feszültségingadozások, illetve az áramhálózati hibák.

Tihanyban az internetezés gyorsaságáért, a Szupergyors Internet Program részeként végez fejlesztéseket az E.ON – áll a cég közleményében. A régi oszlopok újra cserélésével, új vezetékekkel támogatja a cég a gyengeáramú villamos-rendszer átépítését, hogy a lakosok megbízható, gyors internetet használhassanak. Hogy a fejlesztések a lehető legkisebb kényelmetlenséget okozzák a lakosságnak, a munkála-

tokat jellemzően 8-16 óra között végzik el, amikor a legkevesebben vannak otthon. 16 óra után – vagy még hamarabb – az E.ON minden esetben visszakapcsolja az áramot az otthonokban.

Tihanyban november 12-13-án, kell majd áramszünetre számítani a munkálatok miatt.

Az E.ON a tervezett üzemszünetekről minden esetben postai úton értesítést küld az érintetteknek, de az ügyfelek részletes információt találhatnak az E.ON Hungária Csoport honlapján, sőt néhány kattintással személyre szóló elektronikus értesítés is kérhető.

t-v

Megjelenik havonta • Alapító: Tihany Község Önkormányzata • Felelős kiadó: Tihany Fejlesztéséért Alapítvány
Szerkeszti a szerkesztőbizottság: Dr. Koncz Mária, Martinovics Tibor, Rózsa Éva
Felelős szerkesztő: Martinovics Tibor • E-mail: media@tihany.hu
Nyilvántartási szám: 163/0823/1/2007
Készült: Tradeorg Nyomda Kft., 8184 Fűzfőgyártelep
Tel: 88-450-450 • E-mail: nyomda@tradeorg.hu • Felelős vezető: Tóth Zoltán

ELKEZDTE MUNKÁJÁT AZ ÚJ KÉPVISELŐ-TESTÜLET

Megtartotta alakuló ülését az új képviselő testület. Az ülésen az ünnepélyes eskütétel után megválasztották az önkormányzati bizottságok tisztségviselőit illetve az új alpolgármestert. A polgármester javaslatát elfogadva ebben a ciklusban **Bartus Sándor** lesz a település társadalmi megbízású alpolgármestere.

Sokan voltak kíváncsiak az alakuló ülésre, családtagokkal, támogatókkal és érdeklődőkkel szinte teljesen megtelt a hivatal nagyterme. A Himnusz eléneklése után a helyi választási bizottság elnöke tájékoztatást adott a polgármester és az önkormányzati képviselők választásának eredményéről, majd **Kötél Balázs** polgármester rövid beszédében megköszönte a választók bizalmát és újra hangsúlyozta: olyan Tihanyt szeretne, ahol jó élni. Ígérte, igyekszik mindenkit meghallgatni és megérteni, hogy együtt, közösen egy élhetőbb településsé váljon Tihany.

Az ülésen titkos szavazással megválasztották a település alpolgármesterét. **Bartus Sándor** megköszönve a bizalmat hangsúlyozta: azért fog dolgozni, hogy másképp menjenek a dolgok a településen, mint eddig, hiszen komoly problémákat visz magával az önkormányzat. Kiemelte: szerette volna, ha

Az új képviselő-testület: **Bartus Sándor, Kónya Péter, Radó Krisztina, Kötél Balázs, dr. Tóth Judit, Csizmazia Kenéz, Juhász Gábor**

két alpolgármestert lehetne választani, mert megítélése szerint **dr. Tóth Judit** képviselő, az elmúlt ciklusban végzett munkájáért szintén megérdemelte volna a titlust.

Az alakuló ülés során elfogadták az önkormányzati bizottságok elnökeire, valamint tagjaira tett javaslatokat is. Ezek szerint a Pénzügyi és Gazdasági Bizottságot **Juhász Gábor** vezeti. A testület tagjai: **Csizmazia Kenéz, Kónya Péter, és Radó Krisztina.**

A Szociális Bizottság elnökének **Radó Krisztinát** választották. Tagok: **Csizmazia**

Kenéz, Kónya Péter, illetve külsős tagként **dr. Juhász Ágnes Veronika és Pradaricsné Kántás Mária.**

Az ülésen az erről szóló törvénynek megfelelően megszavazták a polgármester és a társadalmi megbízású alpolgármester illetményét valamint a költségtérítésüket. A testület úgy döntött, hogy a következő, október 31-én tartandó ülésén felülvizsgálja majd a szervezeti és működési szabályzatát.

mt

ERDŐNJÁRÓK KÖZÖSSÉGE

Egy helyi, civil közösség, az Erdőnjárók, a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkkal egyeztetve szeretnék a tihanyi túraútvonalak bejárását illetve gondozását rendszeressé tenni. A természetvédelmi kezdeményezéshez a **Tihany Sport és Szabadidő Egyesület is csatlakozott.**

Az első ilyen túrát meg is tartották, szeretnék, ha egy kis helyi közösséget építve, a jövőben együtt tennének a Tihanyi-félsziget

értékeinek megóvásáért és szépítéséért.

- Személyes beszélgetésekből tudjuk, hogy évtizedeken át a tihanyiak gondos kezei tartották tisztán a félsziget túraösvényeit, tagjaik rendszeresen járták, gondozták azokat. Én is sokat túrázom ebben a csodálatos környezetben, és sajnos sokszor tapasztaltam, hogy az elmúlt évek időjárásai viszontagságai a túraútvonalakra bedőlt fákat hagytak maguk után. Egy maroknyi csapattal arra vetemedtünk, hogy

megidézve elődeink hagyományait, mi is beálljunk az Erdőnjárók csapatába, és újjáélesszük ezt a nemes kezdeményezést – mondta lapunknak **Kónya Péter,** önkormányzati képviselő.

Az Erdőnjárók a következő túrájukat a saját közösségi oldalainon hirdetik majd meg, amelyre mindenkit, aki szeretne tenni a környezetéért, nagy szeretettel várnak.

t-v

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON A HÍMZŐKÖR

Az idén két éves Tihanyi Hímző- és Csipkeműhely munkái bekerültek az AMKA (A Magyar Kézművességért Alapítvány) által a Vajdahunyad várában megrendezett országos kiállításra. A Hímzőkör munkái Tihanyban is láthatók lesznek, a jubileumi kiállításuk a Karácsonyváró Napok ideje alatt lesz látogatható a Magtár emeletén.

JAVÍTANUNK KELL TIHANY ÖSSZKÉPÉN!

Elkezdte az önkormányzati munkát az új képviselő testület, és az első ciklusát töltő polgármester. Kötél Balázst arról kérdeztük, hogyan teltek polgármesterségének első hetei, milyen döntések várhatóak a települést érintő sürgető kérdésekben illetve hogyan hat majd Tihanyra a kormány újabb önkormányzatokat megszorító intézkedése?

- Sűrű a program, nem számítottam arra, hogy egymással párhuzamosan ennyi kisebb ügygel kell foglalkozni naponta, de továbbra is lelkes és optimista vagyok. A hivatalban jól fogadtak a kollégák, mindenki segítőkész. Az elmúlt négy hónapban kicsit lelassultak az önkormányzati folyamatok, ez a váltás miatt tulajdonképpen érthető is, most utol kell érni magunkat.

- Alig pár napja volt polgármester, amikor országos hír lett a Somosi szabadstrandon észlelt szennyeződésből. Mint ismert, ez év augusztus közepén zárták le a strandot, ismeretlen eredetű szennyeződés miatt és csak októberre derült ki, mi okozta a bajt.

- Igen, úgy látom, a sajtóban előszere-ttel foglalkoznak Tihanyal, akkor, amikor valamiből ügyet lehet kreálni. A DRV egyik fővezetője szívárgott, ami ráadásul egy csapadék elvezető cső közelében volt, ez okozta a tó szennyeződését. A DRV kijavította a vezetékét, sőt ígéretet tettek arra, hogy átvizsgálják az összes tihanyi vezetékük állapotát. A mérések szerint a Balaton vízminősége már kitűnő az érintett területen. Egyértelműen kiderült mi okozta a gondot, azt megjavították, ezért úgy gondolom, ez nem ég rá Tihanyra. Fontosak ne-

künk a szabadstrandok, mindent megteszünk a megfelelő fenntartásuk és működtetésük érdekében.

- Tihany egyik fontos kérdése, miként alakul a Kenderföldekre tervezett beruházás. Van ebben fejlemény?

- Október 28-án volt egy egyeztetés az ügyben a terület tulajdonosai, a civilek és a képviselő-testület tagjainak részvételével. Ezen a főberuházó elmondta, hogy szeptember 5-én beadott egy településképi kérvényt az önkormányzathoz, amelyet szeptember 9-én elfogadtak. Ez egy négy épületes, 64 lakóegységet tartalmazó beruházást tenne lehetővé. Ennek a településképi hozzájárulásnak a jogszerűsége egyébként kérdéses, erről az előző képviselő-testület tagjai nem kaptak tájékoztatást. Mi nem szeretnénk, ha ilyen formában megvalósulna a beruházás, ezért kértük, hogy tárgyaljuk újra a lehetőségeket, amibe beleegyezett a beruházó. További egyeztetések lesznek tehát. Fontos tudni, hogy a tihanyi önkormányzatnak a településképi hozzájárulás az egyetlen eszköze, amivel befolyásolni tudja a Kenderföldekre tervezett építkezést.

- Milyen változtatások vannak még napirenden?

- Nagyon fontosnak tartom, hogy a lehető leggyorsabban javítsunk a település összképén. Tisztább és rendezettebb Tihanyt szeretnék, ezért hatékonyabbá kell tenni a közterületeken zajló munkát. Ennek érdekében át kell szervezni a Falugondnokságot, és minden bizonnyal ezzel együtt több forrást is kell biztosítanunk a munkálatok elvégzéséhez.

- Az alpolgármester az alakuló ülésen azt mondta, nagy gondokkal kell szembenéznie az új testületnek és Tihanynak. Oszlja ezt?

- Egyelőre nem látok nagy problémát, a település jelenleg prosperál. Természetesen mindig jó, ha az önkormányzat tudja növelni a bevételeit, erre törekszünk mi is. Felül kell majd vizsgálni az önkormányzat szerződéseit, az a célom, hogy minden területen a piaci viszonyoknak megfelelő szerződéseink legyenek.

Persze vannak régi gondok is a településen, amelyek megoldása nem megy egyik hónapról a másikra. A hosszútávú célom, hogy enyhítsunk Tihany közlekedési és elsősorban parkolási gondjain. Támogatom azt az elképzelést, hogy a jelenlegi futballpálya alatti területen egy kétszintes, nagy befogadóképességű mélygarázst alakítsunk ki. Ezzel jelentősen csökkenne a Tihanyba beérkező gépkocsi forgalom és a parkolási gondok is enyhülnének. Természetesen az építés után a futballpálya megmaradna az eredeti helyén. Erre forrást kell találnunk, mert önerőből lehetetlen megvalósítani egy ekkora beruházást. Nagyon szeretném, ha az öt éves ciklusom alatt ez megvalósulna, de legalább elkezdődnének a munkálatok.

- Ennél aktuálisabb kérdés, a helyi posta működtetése körül kialakult bizonytalanság. Talált megoldást az önkormányzat?

21 év után ebben az évben a Gardália Napok programjait nem a Visszhang dombon rendezik meg, a fesztivál a Kossuth utcára költözik. November 8-10. között az utcát részlegesen lezárják, a hivatal és a Petőfi Sándor utca között nem lesz autóforgalom, ide települnek ki az árusok és a rendezvény hagyományos programjait is itt rendezik meg. Marad a gazdag gasztronómiai kínálat, a megszokott halászlé és halétel főző verseny, a főtéri rendezvénysátorban pedig kulturális programok várják az érdeklődőket.

- Az Echo-domb felújítása miatt kellett új helyszínt találnunk a rendezvénynek. Ezzel talán a falu közösségéhez közelebb is kerül a rendezvény. Tavaszra elkészül majd az Echo-dombi beruházás, úgy tervezzük, hogy a Gardália már nem költözik vissza a megújított térre, marad itt a falu szívében – nyilatkozta lapunknak Kötél Balázs, polgármester.

- Végre megoldódott a postahivatal ügye. Januártól az önkormányzat saját költségén működteti majd a postát a gyógyszertári épület egy részében, ahol egyébként a patika is újra kinyit. Éves szinten mintegy 10 millió forintba kerül majd a posta működtetése, de mivel a Magyar Posta úgy döntött, hogy nem üzemelteti tovább a tihanyi részleget, muszáj volt meghoznunk ezt a döntést, hiszen nem akartuk, hogy a település posta nélkül maradjon. Azt nem tudom mi lesz a jelenlegi posta épületével, az értékes ingatlan nem a mi tulajdonunk.

- A kormány bejelentette, hogy jövő évtől elveszik a településektől az iparüzésiadó-bevételük egy részét, azaz tovább szűkülhet az önkormányzatok gazdasági

mozgástere. Tihanyt mennyire érinti érzékenyen ez a döntés?

- Egyelőre úgy számolunk, hogy az adóbevételekből származó növekmény elvonása nem jelent jelentős változást a gazdálkodásunkban, nagy hátrányt nem szenvedünk. A kormány minden járásnak jóváír 250 millió forintot, erre a keretre lehet majd a településeknek pályázni. Tihany is pályázik, de minden bizonnyal az ebből származó összeg alkudozás tárgya lesz majd, hiszen vannak települések, amelyek nálunk sokkal rosszabb helyzetben vannak.

- Apropó pályázatok. Lát pályázati lehetőségeket a település fejlesztésére?

- Megcsappantak a pályázati lehetőségek, jelenleg nem tudok konkrét pályázati

szándékunkról beszámolni. Az biztos, csak olyan beruházásra, fejlesztésre szeretnénk majd pályázni, amire valóban szüksége van a településnek, és amit az elkészülése után biztonságosan működtetni is tudunk. A fejlesztések mellett legalább ilyen lényegesnek tartom, hogy változtassunk az önkormányzat kommunikációján. Nyitottabb település-vezetést szeretnénk. Felálltak az önkormányzati bizottságok, hamarosan külsős tagokat fogunk bevonni a munkába, hogy a döntéshozók közelebb kerüljenek a lakossághoz. Jelenleg minden héten keddenként fogadóórát tartok, bármilyen kérdés felmerül, meg lehet találni.

mt

VIGYÜK TOVÁBB 1956 ÖSSZEFOGÁSÁT!

A Mádl Ferenc térről indult az a fáklyás felvonulás, amellyel az 1956-os forradalomra emlékeztek Tihanyban. Az emlékezők a Pünkösdi ligetben álló 56-os kopjafához vonultak, ahol először Márai Sándor: Mennyből az angyal című verse hangzott el, majd Kötél Balázs polgármester mondott beszédet.

A település vezetője ünnepi beszédében kiemelte, hogy ez a kis nép nem csak kimondta, hogy „elég volt”, hanem fegyvert ragadott a szabadságáért. Az „ideiglenesen hazánkban tartózkodó szovjet csapatok” akkor már 12 éve itt voltak, és nem úgy tűnt, hogy valamikor el akarnának menni. Az emberek nemet mondtak a kommunistákra, akik a baloldali pártokat maguk alá gyűrték, a jobboldali pártokat pedig felszámolták. Kialakult az egypártrendszer, a személyi kultusz, a Rákosi-diktatúra. Elég volt a hazugságokból, mert a megszállókat felszabadítóknak nevezték. A diktatúrát demokráciának hazudták, a diktátort pedig a nép szeretett barátjának állították be - fogalmazott.

A magyar történelemben ritka az ilyen társadalmi összefogás. Munkások, értelmiségiek, egyetemisták és kamasz gyerekek harcoltak a szovjet tankok ellen. A világ valóban csodálkozva nézte a pesti srácok elkeseredett harcát. Sajnos csak nézte, és nem segített senki. A nagyhatalmi érdek felülemelkedett a szabadságharcosok csodatán - tette hozzá Kötél Balázs.

- A szabadságharcosok abban ugyan egységesek voltak, hogy változást akarnak, arról viszont már megoszlottak a vélemények, hogy ha győz a forradalom, akkor hogyan tovább. Volt, aki úgy gondolkozott, hogy a problémákat a szovjet blokkon belül, reformok segítségével meg lehet oldani. A többség természetesen a szovjet csapatok kivonását, és demokratikus Magyarországot szeretett volna. Nem véletlen, hogy a „Ruszkik haza!” jelszó összeforrt az '56-os forradalommal. Abban viszont nem volt teljes egyetértés, hogy ez a független Magyarország semleges legyen, mint Ausztria vagy Svájc, esetleg csatlakozzon a NATO-hoz. A magára hagyott Magyarország nem győzhetett a hatalmas túlerővel szemben. Áldozatuk mégsem volt hiábavaló - folytatta megemlékezését Kötél Balázs, aki hangsúlyozta: ma, amikor együtt ünnepeljük 1956 hősiess forradalmának emlékét, emlékeznünk kell arra a bátorságra és elszántságra, amelyet a magyar nép tanúsított a szabadságért és függetlenségért folytatott harcában.

FOTÓ: SZABÓ RÓZSAKÁLLÓ ZSOLT

- Ma is tanulnunk kell tőlük. A szabadság és a demokrácia nem csupán szavak; aktív részvételt igényelnek minden egyes polgártól. Együtt kell dolgoznunk, hogy közösségünket erősebbé, szebbé tegyük, hogy a következő generációk is szabadon élhessenek. Nekünk, mai magyaroknak, éljünk akár Budapesten, akár Tihanyban, már nem kell forradalmat kirobbantanunk a demokrácia kivívásáért, nem kell fegyvert fognunk a szabadságunkért. Mindezek természetesen számunkra, és ezt részben 1956 hőseinek köszönhetjük. Mi sem gondolkodunk azonban mindig egyformán a jövőről, de ha tovább tudjuk vinni '56 szellemiségét, ha meg tudjuk valósítani az összefogását, és nem azt keressük, ami szétválaszt, hanem azt, ami összeköt, akkor szép jövő elé nézünk. Nekem, Tihany polgármestereként elsősorban arra kell figyelnem, hogy ez itt, helyi szinten megvalósuljon. Képviselőtársaim nevében is ígérhetem, hogy minden tőlünk telhető megteszünk ennek érdekében - zárta beszédét Tihany polgármestere.

Az ünnepi beszéd után a kopjafánál koszorút helyeztek el az önkormányzat, az apátság, a református egyházközség és a civil szervezetek képviselői.

BALATONI KULTÚRHARC

Fotó: Fortepan/Somlai Tibor Tihany 1933, strand a kikötő környékén

Mi táplálja a balatoni kultúrharcot? Miért tűnnek áthidalhatatlannak az ellentétek a helyi lakosok és az ideérkező nyaralónépség között? Honnan erednek a térségre jellemző konfliktusok? Vajon milyen autentikusságról beszélhetünk a Balatonnál, miközben a halászat, mint az egyik tradicionális tevékenység, szinte teljesen megszűnt, a tó partszakasza külön válik már a térségtől, és az őslakosság számához viszonyítva a kezdeti harminccal szemben hetvenszeresére nőtt a tóhoz látogatók (beköltözők, turisták) száma? Eközben a borúlátóbb klímakutatók szerint ötven év múlva egy majdnem kiszáradt tó körül él majd az előregedett népesség. Aki a kérdésekre keresi a választ, olvassa el Schleicher Vera, etnográfus, muzeológus Kultúrfürdő című hiánypótló könyvét. A szerzővel beszélgettünk, aki a Kultúrszakkör meghívására érkezett Tihanyba.

- Az mindenképp tanulságos, hogy a könyvből kiderül: 150 évvel ezelőtt is hasonló gondok jellemezték a Balaton térségét, az őslakosok és a nyaralók közötti konfliktusok, mit sem változtak, sőt vannak, amelyek azóta csak felerősödtek. Van feloldozás?

- A turizmus antropológiának több válasza van erre. Az biztos, hogy ez csak ott tud harmonikusan működni, ahol a helyiek megélhetése részben a turizmusból fakad, vagyis az őslakos, nemcsak elszenvedője a turizmusnak, hanem részesül az ebből származó javakból. A térség igazi tragédiája az, hogy elég hamar kialakult egy központi irányítás, a Horthy korszakban a tulajdonviszonyok még érintetlenek, a helyiek nem adják fel a saját birtokaikat, bár ebből is vannak konfliktusok, de a központosított irányítás miatt ellentmondásos elvárásokkal szembesülnek az őslakosok, a helyi nem túl markáns népi kultúrával szemben megjelennek az urbanizált, polgári minták. A saját sorsukról való döntés lehetősége nagyon korán egyre messzebb kerül a helyiektől már a 19. században elvesztik a kezdeményező szerepet és a döntési lehetőséget.

- Jelenleg is az a gond, hogy egy szűk réteg élvezi a turizmus előnyeit, a többség inkább csak a hátrányaival szembesül. A helyiek nem tudtak és nem tudnak meggazdagodni a turizmusból, annak irányítói pedig végképp nem tudnak lenni, csak igyekeznek követni és kiszorgálni az ideérkezők igényeit. Ebből van a nézeteltérés, holott se a helyi lakos sem az ideérkező nem vétkes ebben.

- A Balatonnál az ideérkezők a víz jelenléte miatt az „én” megélésére törekedtek és törekszenek elsősorban ma is. Németh László írta, hogy a Balaton az ország rekreációs telepe, Herczeg Ferenc pedig az ország idegszanatóriumának nevezi. Ebben a szemléletben nem tudott igazán érvényesülni a helyi bor és szőlőkultúra, a helyi hagyományos tevékenységek sem. A helyi gazdálkodási formák nem tudtak együtt fejlődni a turizmussal, mint például Szlovéniában, a Stájer-Alpokban, vagy Bajorországban, ahol megmarad a hagyományos gazdálkodás, modernizálódik és némi kompromisszummal illeszkedik a turizmus igényeihez. A Balatonnál az őslakos nagy tömegekben inkább elszenvedője a turizmusnak. Ugyanakkor a turizmus volt a megváltója a térségnek és az ma is. Identitás válság van most is, nem a helyi vállalkozók, hanem az ideérkezettek működtetik a gazdaságot.

- Miként lehetne meghatározni a Balaton kultúráját?

- A térségben olyan régóta van jelen az idegenforgalom, és olyan jelentős hagyományokkal rendelkezik már a 18. század végétől kezdődően, hogy a Balatonnak két kultúrája él egymás mellett. A helyiek illetve az ideérkezők, nyaralók, beköltözők kultúrája. Időről időre kölcsönhatásba és konfliktusba kerülnek ezek egymással, vannak ennek drámaibb és kiegyensúlyozottabb korszakai. A hatvanas években lezajló téveszesítés egy fordulópont, mert egy életforma ér véget, de azt nem mondanám, hogy a Balaton hagyományos népi kultúrája felszámolódott, hiszen ez nemcsak gyakorlatokat jelent, hogyan metszünk vagy halásszunk, hanem konkrét tudást. A vízhez és a tájhoz kötődő tudást, a dűlőnevek tudását, mikor, honnan fúj a szél, mikor lesz vihar – ez ma is tovább él. Érdekes, hogy ezt a fajta tudást az ideköltözők viszik tovább, elkezdnek kötődni a térséghez és szorgalmazzák, hogy legyen ismeretük erről a tájról.

- Mégis a betelepülők és helyiek között mély meg nem értés tapasztalható, mások az igények, más a kulturális háttér, és mások a szándékok is.

- A turizmus antropológiának több válasza van erre. Az biztos, hogy ez csak ott tud harmonikusan működni, ahol a helyiek megélhetése részben a turizusból fakad, vagyis az őslakos, nemcsak elszenvetője a turizmusnak, hanem részesül az ebből származó javakból. A térség igazi tragédiája az, hogy elég hamar kialakult egy központi irányítás.

Jó példa, amikor 1857-ben újra szervezik a fürdőéletet Füreden. A fürdőigazgatóság jegyzőkönyvéből tudjuk, hogy az első bizottsági ülésre még meghívják az arácsi gazdák képviselőit, akik javaslatokkal állhatnak elő, együttműködők, két évre rá, azonban már nem hívják őket, a tihanyi apát utasítása ugyanis az, hogy erre az együttműködésre nincs szükség, majd ők hozzuk a maguk döntéseit. Ennél világosabban nem lehet leírni a helyzetet. Ebből nyilván rossz közérzet fakad, ellenállás, ellenségeskedés, túlzott sértettség. Tihanyban például a Balaton Társaság emeltet egy Garay kunyhót, hogy a 19. század második felében, a rege hagyományt megismertessék a helyiekkel és persze a turistákkal. A kunyhóra kiírják, hogy magánterület. A tihanyiak meg jönnek kaszával, vasvillával, mert nem tudják értelmezni, hogy az ő legelőjükön megjelenik egy ilyen kunyhó, azt gondolják, elvették a földjüket. Ezek a konfliktusok megelőzhetők lennének, mert nincs gazdasági tétje, és nincs semmi összeegyeztethetetlen sem, csupán csak értelmezések csapnak össze egymással, hogy mire való a táj.

- Nemcsak az identitások keveredése a gond, hanem az ideérkezők mennyisége is.

- A turizmus antropológiai kutatások egyik alaptétele, hogy a turizmus mindenhol konfliktusokkal jár. A legszelídebb formája is konfliktusokkal jár, viszont ennek mértéke nagyon tud különbözni abból a szempontból, hogy a tömegesedés mit jelent, hogy a helyiek mennyire részesei a döntéshozatalnak. A Balatonnál nemcsak a turizmus a problémák forrása, hanem az itt ingatlant szerzők, a nyaralók is, akik az ingatlanjaik révén erős identitással rendelkeznek, ennek megfelelően döntési jogokat kérnek maguknak, ami részükről érthető, de konfliktusokkal jár. Ott ahol a beköltözők

és a helyiek között a társadalmi különbség nagyon nagy, jobban kezelhetők a konfliktusok, mert a megváltást látják az ideérkezőkben, ahol közel azonos szinten vannak helyiek és beköltözők, ott egymásnak feszülnek az érdekek.

A világ számos kulturális értéke, sok esetben a turizmusnak köszönhetően maradt fent. A Balaton viszont ebből a szempontból kivétel, mert itt egy pillanatig sem volt a helyi kultúra fontos a beköltözőknek. A Balaton egy rekreációs telep, itt a víz a kultúra.

- Tihany éppenséggel kivétel ez alól, nem?

- Ez is a tragédiája, hogy akkor fedezi fel a települést a turizmus, amikor a helyiek még nem tudnak bekapcsolódni ennek haszonélvezőiként. Nem tudnak kiadni a helyiek szobákat, a gyerekek lero-hannak a kikötőbe és pár fillérért elmondják a Tihannyal kapcsolatos regéket, és még meg is szólják őket, hogy rongyosak, nem tudnak rendesen imádkozni. Balatonfüredről indul a Balaton felfedezése, a savanyúvíznek köszönhetően, itt fürdőznek először a tóban, és az esős napokra kell valami szórakozás, ez a festői Tihany. Az 1840-es években ez olyan mértékű, hogy a tihanyi apát azt mondja: ha nem enyhül az érdeklődés bezárja a látogatók előtt a királyi sírt. A táj és az apátság miatt jönnek ide a látogatók, meg a visszhang miatt, ez az összes turisztikai szolgáltatás, ebben azonban semmi perspektíva nem volt.

Klebersberg Kuno fedezi fel először Tihanyt, angol nyelvű gimnáziumot, 300 száz fős szállodát, kutatóintézetet, nyaralótelepeket, sportszállót, egy országos szellemi központként működő modern fürdőtelepülést képzel el az 1920-as években. A másik szál Illyés Gyula, rajta keresztül érkezik ide egy értelmiségi réteg. A Balatonfüreden lakó Lipták Gáborral közösen kitalálják a toszkánai őrgórság játékot, ami átértelmezi a Balatont. Számukra a Tihanyi félsziget az olasz csizma, a Rév környéke Szicília, Borsos Miklós pedig az őrgórf.

- Akkor marad a kultúrharc?

- Nincs más lehetőség, beszélni kell, meg kell ismerni a másik álláspontját, meg kell érteni a történeteket, ennek a küldetésnek a jegyében fogadom el ehhez a tihanyihoz hasonló meghívásokat. Nincsenek ezek az ismeretek kibeszélve a könyvem kapcsán kiderült, hogy az abban megjelenő, száz évvel ezelőtti konfliktusok olyanok, mintha a jelenlegi helyzetről írnék. **mt**

BALATON, MINT KULTÚRFÜRDŐ

Schleicher Vera, etnográfus, muzeológus a Néprajzi Múzeum főosztályvezetője, a Kultúrfürdő – Kulturális kölcsönhatások a Balaton térségében című kötet szerzője illetve Juhász Gábor, önkormányzati képviselő, turisztikai szakember volt a vendége az októberi Kultúrszakkörnek.

Dr. Tóth Judit önkormányzati képviselő vezette beszélgetés **Schleicher Vera** (képünkön) könyvének apropóján igyekezett megfejtetni a balatoni turizmus tendenciáit, a helyi lakosok és az ideérkező látogatók közötti konfliktusok okát. A kötet az 1821–1960 közötti időszakot öleli fel, a szerző több mint száz interjút készített és több éves kutatómunkát folytatott annak érdekében, hogy feltárja a Balaton térségben végbemenő folyamatokat. A jó hangulatú beszélgetésen kiderült, hogy tulajdonképpen ugyanazokkal a problé-

mákkal néz szembe a balatoni térség, mint száz évvel ezelőtt, az álláspontok

nem sokat változtak, csak még egy ökológiai válsággal is számolni kell.

Az előadók egyetértettek abban, hogy a balatoni térség egy része ma már a budapesti agglomeráció része, sokan második otthonukként tekintenek rá. A Balaton egy olyan sajátos turisztikai térség, ahol előbb-utóbb az ideérkezők zöme saját nyaralót is szeretne vásárolni.

Juhász Gábor hangsúlyozta: nem támogatja a négyévszakos balatoni turizmust, hiszen a tájnak, a szolgáltatóknak is pihenniük kell, ugyanakkor mindenki, a települések, a helyi lakosok és az ideérkezők is profitálhatnak abból, ha a helyi szolgáltatásokat nem csak a szezonra és a turistákra koncentrálnák a helyi vendéglátók. Schleicher Vera szerint a helyieknek több autonómiával kellene rendelkezniük, hiszen az eltérő érdekeket itt helyben sokkal hatékonyabban lehetne összehangolni.

HÍD A GAZDASÁGI SZEREPLŐK ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖZÖTT

A Tihanyi Artplaccon szeptember végén gyűltek össze a BFFE (Balaton-felvidéki Fejlesztési Egyesület) hívására a meghívottak a Költségvetési Kör klub alapításának projektindító megbeszélésére. Az Egyesület alelnöke, Peleskey Ákos a célt úgy határozta meg, hogy „egy olyan adóintegrációs programot kívánnak kidolgozni, amely az önkormányzat büdzséjét az iparüzési adó gyarapításával bővíti annak érdekében, hogy a többletből településfejlesztési és üzemeltetési programokat lehessen finanszírozni”. A klubszerűen létrejött Költségvetési Kör a Tihanyhoz köthető lokálpatrióta gazdasági szereplők helyi közösségi érdekek mentén történő együttműködésére szerveződött.

Peleskey Ákos megfogalmazása szerint a program lényege az, hogy a Körhöz tartozók vállalkozásai, vállalatok tihanyi székhely vagy telephely létesítése esetén adóforintjait a településre tudják irányítani. A fórumon az MBH Bank szakértői az adott gazdasági jogszabályi keretrendszeren belüli lehetőségeket mutatták be.

Nyárády Zsolt, a Tihanyi Levendulamanufaktúra és az Illatok Háza vezetője előadásában a realitásokból indult ki; úgy látta, hogy az érdekek sokfélesége és versengése miatt nehéz egyetértésre jutni a fejlesztési célok meghatározásában.

- A művészet és a kultúra azonban egyetemes érték, ami vitán felül áll, ezért van tere a közös cselekvésnek - vonta le a következtetést. - Tihanynak identitást kell találnia, hasonlóan ahhoz, mint ahogy Balatonfüred a reformkor tematikájára alapítja saját imázsát. Tihany adottságai ehhez megvannak ugyanúgy, mint Provence-ban vagy Toscanában - folytatta a helyzet értékelését. Szerinte az egyéni érdekek fókuszba állítása helyett tágabb horizontra kell figyelni, megszabni az irányt, és magas szintű szolgáltatásokra, élményekre kell alapozni a fejlesztő munkát. Az iparüzési adó (IPA) gyarapításában és kollektív felhasználásában komoly potenciált látott, amely társadalmi kísérletként egyben híd is lehet a gazdasági szereplők és az önkormányzat között. Végül kiemelte a mecenatúra felelősségét, ami azon alapul, hogy segítségével például értékű programok valósulhatnak meg Tihanyban.

Haris György, a Révbe Érünk Egyesület új elnöke röviden szólt az egyesület múltjáról. A 2021-ben néhány, a Kopaszhegyi és a Halász utcában lakó aktivitásából kinövő civil szervezetet igazából a kenderföldi beruházás ügye kovácsolta össze, és tette az egyeztetések fontos szereplőjévé - ismertette történetüket. Leszögezte, hogy az egyesület a beruházás elengedhetetlen feltételének tartja a részletes rendezési tervnek (RRT) a teljes területre vonatkozó ki-

terjesztését, mivel a különböző tulajdonosok, beruházók projektjei egyetlen, összefüggő területet érintenek. Ezért a kenderföldi beruházást, például a Lovarda fejlesztésével és a Tihany kapuja projekttel, azok környezetre való együttes hatásával és demográfiai vonatkozásaival együtt kell vizsgálni - támasztotta alá véleményüket.

Az önkormányzat IPA-bevételeinek növelése látszólag nem egy túl bonyolult ügy - gondolhatnánk; hiszen, ha több adó folyik be, akkor nyilván többet is lehet elkölteni, ám a bevezetők után következő szakmai előadások gyorsan eloszlatták ezt a tévhitet.

Dr. Tóth Judit önkormányzati képviselő először a tihanyi költségvetés nagyságát és annak adóbevételeit részletezte. Nagy vonalakban vázolta a körülbelül 1,1 milliárd forintos éves költségvetés meghatározó tételeit. Ez az összeg az önkormányzati intézmények fenntartására és a legfontosabb feladatok ellátására elegendő, de új kiadási tételek, új projektek már nem férnek bele. A körülbelül hatszáz milliós adóbevétel az ingatlanok utáni, az idegenforgalmi és az iparüzési adóból jön össze. A képviselő ezt követően rátért az IPA szabályozására, amit itt nincs módunk részletezni. Legyen elég annyi, hogy a rendezvény szakmai partnere és

„Tihany éves költségvetése 1,1 milliárd forint, ami a fenntartást és a fontosabb feladatok ellátását fedezi, de új kiadásokra, projektekre nem elég.”

támogatója az MBH Bank az alkalomra egy hétoldalas tájékoztatót állított össze „az iparüzési adó allokálásáról”, magyarázatokkal, számításokkal - ez érzékelteti az adózás bonyolultságát. Dr. Tóth Judit megvilágította a fő

problémát is: az IPA összegéből egy bizonyos érték felett már az állam lecsapol valamennyit, vagyis ebben az esetben a többlet nem marad teljes egészében helyben. A képviselő szerint ezért csak akkor érdemes az adónemből származó bevételt növelni, ha a keletkező többlet együttműködések gerjeszt és összefogja az érdekelteket.

Fontosnak tartotta azt is, hogy az önkormányzati büdzsében legyen külön forrás a „közösségi költségvetésre”, amelynek előnyeit már sok településen felismerték. Lényegében arról van szó, hogy egy meghatározott összegre a helyben élők pályázhatnak olyan célok megvalósítására, amelyeket ők fontosnak tartanak; például játszótér kiépítése, bővítése; egyes területek parkosítása, ivókutak elhelyezése, kerékpár-tárolók, padok, szemégyűjtők, párapapuk kihelyezése, kutyafuttató - és még sok másra, de az fontos, hogy a célok összhangban legyenek a településfejlesztési stratégiával.

Az MBH Bank részéről dr. Lenyó Rita, adózási kompetenciaigazgató előadásában világította meg az IPA növelésének törvényi-technikai feltételeit, lehetőségeit. Annyi biztos, hogy a helyi önkormányzat csak akkor élvezheti a többletforrást, ha az adófizető cég az eddig máshová befizetett IPÁ-ját átírányítja a tihanyi önkormányzathoz. Ez csak akkor lehetséges, ha a cég székhelyet vagy telephelyet működtet Tihanyban, és ott valóban munkavégzés folyik. A szabályozást itt is elképesztően bonyolult, de az egyértelmű, hogy a személyi jellegű ráfordítás, zömmel bérköltség; illetve az eszközérték alapján számítható ki az adó.

Eppel János, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) elnöke hozzászólásában hangsúlyozta: az adóbevétel növelését nem szabad leszűkíteni az IPÁ-ra, mert Tihanyért többféle módon is tehetünk valamit - fogalmazott. Szerinte érdemes felmérni és kihasználni a TAO kínálat lehetőségeit és a helyi adóformákat, illetve megvizsgálni, kinek, mi lenne a kedvezőbb forma.

Dr. Barna Zsolt, az MBH Bank elnök-vezérigazgatója részéről fontosnak tartotta a rendszer-szintű együttműködések kialakítását, amihez felajánlotta azt a tudást, amellyel a bank szakértői rendelkeznek az önkormányzati pénzügyek terén.

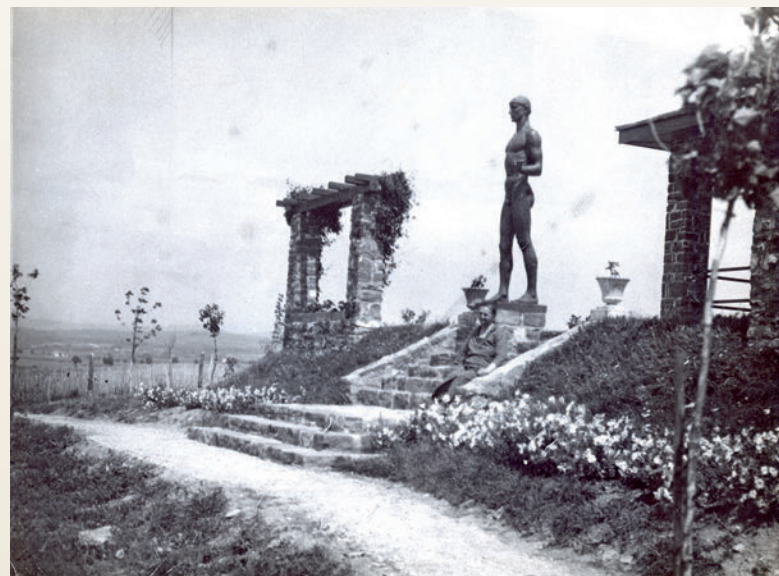
„Az önkormányzati büdzsében legyen külön forrás a közösségi költségvetésre, amelynek előnyeit már sok településen felismerték.”

Kötél Balázs - még, mint megválasztott, de hivatalba nem lépett polgármesterként - megköszönte a szakmai segítséget a szervezőknek és az előadóknak. Úgy látta, hogy a székhelyre való bejelentkezés problémáját az önkormányzat meg tudja oldani, akár a - beszélgetés során felmerült - közös iroda biztosításával is. Kilátásba helyezte, hogy a téma megbeszélését folytatni fogják, ahogy arra alkalom nyílik.

A NAP FIA SAJKODON

Pár évvel ezelőtt meghívtak Csányi Károly hozzátartozói Sajkodba, Csányi Károly házába, hogy szeretnének egy-két dolgot megmutatni. Ezek között voltak képek, amelyek a ház előtti szobrot ábrázolták.

Csányi Károly az Iparművészeti Múzeum egykori vezetője az elsők között volt, aki villát kezdett építtetni Sajkodon. Később jöttek Oszterék, Németh Lászlóék, Peuserék. Az alapok ásásakor pont egy római (kisebb) kaszárnya falaira bukkantak - amit ma is téve-

sen római villának hívnak és több könyvben is így szerepel. A villa 1933-ra épül meg. A ház elé a bejáráshoz egy hatalmas görög szobrot készített számára Ohman Béla szobrász, ami rendszeresen csillo-

gott, ha rásütött a nap. Az alkotás A Nap fia nevet kapta. Ekkor jutottak eszembe Kéry Ilona, Borsos Miklós szobrászművész feleségének sorai, aki édesanyjával és húgával Udvariban nyaraltak, amikor még látható volt a szobor. Kéry Ilona Kertem című könyvében ír a szoborról, de a könyv képet nem közöl róla.

„Egyik délután a lemenő nap fényétől megvilágítva megpillantottam valamit. A tihanyi Csúcs-hegy mélyzöld előterében a távcsövön keresztül világosan láttam egy szobrot. Legalább kétszeres életnagyságú lehetett. Lépő, görög ifjút ábrázolt tekerccsel a kezében (azért görög, mert ruhátlan volt-másfajta ifjú valamiféle öltözzel szokta jelezni hovatartozandóságát). Megragadott és kíváncsivá tett ez a látvány.” – írja Kéry Ilona.

Másnap meg is nézték a szobrot. 1945-ben a háború A Nap fiát sem kímélte és primitív módon összezúzták. Megkértek, hogyha tehetem, valahol tegyem közkincsé a képeket (nos, most ez megtörtént). Látogatásom alkalmából mutattak még ép római kori összeilleszthető kerámia, henger alakú vízvezeték csöveket, amik megmaradtak. Összedugtam őket - pontosan illeszkedtek. Állapotuk szerint még a mostani időben is működőképesek volnának.

Csizmazia Márton

TIHANY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, A TIHANYI LEGENDA KFT. ÉS A VINITORES TYCHONIENSES BORREND SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT A XXII. GARDÁLIA NAPOK RENDEZVÉNYÉRE 2024. november 8-9-10.

A rendezvény díszvendége: Siklós városa

2024. november 8. péntek

- 17.00 Parkside Boys koncert a főtéri rendezvénysátorban
- 18.00 Pro Tihany díjak átadása a Magtárban (Tihany, Mádl Ferenc tér 1.)
- 18.30 Sebestyén Ivett zenés estje a rendezvénysátorban

2024. november 9. szombat

Tihanyi hajóállomás:

- 09.30 Vesztergám Miklós tárogatóművész fogadja a vendégeket
 - 10.00 Nostalgia sétahajózás a Tihanyi Kúthoz, a garda „vermelőhelyének” megtekintése, a Garda szobor megköszorúzása
 - 11.30 A hal fogadása a Hajóállomáson
- A menet felvonul az Apátság elé

Családi öböl:

- 10.00-18.00 Virgonckodó – Halas játszópark gyerekeknek
- 10.00 Bemutatkozik a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet

Tihanyi Bencés Apátság:

- 13.30 A hal és az újbó megáldása

Rendezvénysátor (Mádl Ferenc tér):

- 11.00 Főzöbemutató Bede Róbert mesterszakáccsal
- 14.00 Tihanyi Asszonykórus fogadja a vendégeket
- 14.30 Borrendek bemutatkozása
- 16.00 Siklós Város műsora
- 18.00 Goodfaces partizenekar
- 20.00 Retro disco – DJ Aaron Wise

2024. november 10. vasárnap

Kossuth Lajos utca:

- 09.00 Benke László halászlé- és haléltelész emlékversenye kezdete
- 15.00 A főzőverseny eredményhirdetése

Családi öböl:

- 10.00 Bemutatkozik a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet

Rendezvénysátor:

- 10.00-16.00 ART HEKK workshop kicsiknek és nagyoknak
- 11.00 Eleven társulat interaktív gyermekkoncertje
- 14.00 BrassT!me zenekar koncertje
- 17.00 Füred Dixieland Band koncert, vendég: Takáts Tamás

Szombaton kézműves árusok, illetve mindkét napon jótékonysági bazár várja a látogatókat.

A rendezvény fővédnöke:

Dr. Kontrát Károly,
a térség országgyűlési képviselője

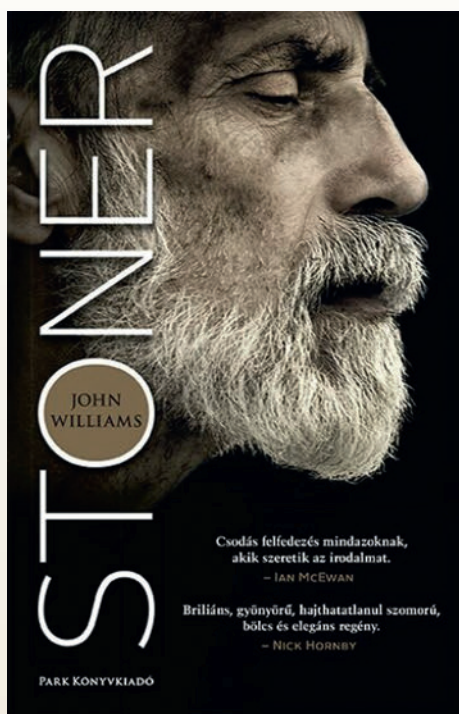
A rendezvény védnöke:

Riegl Gábor,
Siklós polgármestere

Kötél Balázs,

Tihany polgármestere

JOHN WILLIAMS: STONER

John Williams: Stoner című könyvét ajánlom mindazoknak a felnőtteknek, akik szeretik az igazi szépirodalmat. Bevallom, a borító alapján nem vettem volna le a könyvespolcra a kötetet, ugyanakkor, ha engem kértek volna fel a borító megtervezésére, magam sem tudom, mit választanék, ami jobban kifejezi a tartalmat. Az élettörténetek között kutakodtam, akkor találtam rá Williams könyvére és egyből megtetszett.

Ötven évvel az után, hogy John Williams írt az ügynökének, a Stoner bestseller lett. Teljesen váratlanul, Európa-szerte. Maguk a kiadók sem értik, és a tihanyi olvasók sem érik, de adják kézről-kézre. Egyszerűen jó olvasni.

A történet lényege röviden: „William Stoner tizenkilenc évesen beiratkozik a Missouri Egyetem agrártudományi karára, ahol ké-

sőbb tanár lesz. Rosszul nőszül. Csendes, észrevétlen életet él, és halála után ritkán jut eszébe kollégáinak.”

A könyv őszintén, részvétellel tárja elénk egy hétköznapi ember történetét. Az ember konfliktusairól, kudarcairól és diadalairól mesél, a szürke hétköznapiokról.

Talán mégis az a titka, hogy egy olyan emberről szól, aki nem akar kitűnni, nincsenek világmegváltó tervei, nem szeretne semmi különösöt az élettől, csak élni. Esendően, ahogy mi, bárki. Olyan regény, amelynek minden mondatát élvezettel olvastam, drukoltam, hogy minden úgy alakuljon, ahogy főhősünk szeretné.

A könyv a tihanyi könyvtárból kölcsönözhető.

Horváthné Tóth Ivett

RÓZSZASZÍN SÉTA

FOTÓ: SZABÓ RÓTSZAKÁLLÚ ZSOLT

Október 12-én a Levendula Klub és a Németh László Művelődési Ház és Könyvtár szervezésében megtartották a hagyományos Rózsaszín sétát, mely a prevenció és a szűrővizsgálatok fontosságára hívja fel a figyelmet. A szép számban megjelent résztvevőket a séta után a Hajóállomáson a szervezőkön kívül a társ klubok vezetői és Radó Krisztina képviselő köszöntötte.

t-v

SZÜRETI MULATSÁG AZ ÓVODÁBAN

Szeptember végén a borongós időjárás ellenére, a Visszhang Óvoda és Bölcsőde gyermekei csillogó szemmel, örömmel vettek részt az udvaron megrendezett szüreti mulatságon. Szőlős dalokat énekeltünk a gyerekekkel, az óvónők pedig népdalcsoport adtak elő.

A programok az udvaron folytatódtak, ahol Barabás Barna borász (Zelna) irányításával a gyerekek megismerkedhettek a daráló és prés használatával, boldogan vettek részt a munkafolyamatok kipróbálásában.

Idei évünk kiemelt nevelési célja a mozgásfejlesztés, ezért olyan feladatokat ter-

veztünk délelőttre, amelyek többféle izom megmozgatására alkalmasak. Természetesen a népi körjátékok játssza sem maradt ki, emelve a délelőtti hangulatát.

A gyerekeknek lehetősége nyílt többféle szőlőfajta megismerésére, megízlelésére és ezek összehasonlítására. A mustkóstolást követően a délelőttöt közös táncházzal zártuk mindenki örömeire.

Mozgalmas, tartalmas, élményekben gazdag délelőttön vehettek részt óvodásaink és bölcsődéseink.

Szigetvári Anna és Molnár Andrea óvodapedagógusok

EGYRE SÓSABB A BALATON

Egyre sósabb a Balaton vize, állítja a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal és az Országos Vízügyi Főigazgatósággal közösen készített tanulmányban. A kutatók a Balaton kémiai viszonyainak 130 éves adatait vizsgálva arra jutottak, hogy a tó vízének sótartalma az utóbbi 50 évben tartós volt és napjainkig tartó növekedése indult meg.

Az édesvizek sótartalmának növekedése világjelenség, a Földön szinte mindenhol tapasztalható, ennek elsődleges kiváltó oka a bányászat, a kőolaj- és gázkitermelés, az utak sózása, a műtrágyahasználat, és a tájhasználat változása, amit az urbanizáció, a kommunális és ipari szennyvízkibocsátás, a beépített, lefedett terület növekedése, és a klímaváltozás is tovább erősít.

A kutatás megállapítja: a Balaton egészen az 1980-as évek elejéig édesvízű tó volt, de ma már édes-sós átmeneti vízű. Az élővizek sótartalma egyébként széles tartományban helyezkedik el, az erdélyi Szent Anna-tóban az összes ion koncentráció mindössze 10 mg/l, a Fertőben 1500-2000 mg/l, a Velencei-tóban 3000 mg/l, a tengerekben pedig 35000 mg/l körüli. A Balatonban 450 mg/l értékről napjainkra 690 mg/l körülire nőtt. Mint a tanulmányban írják, figyelembe véve azt, hogy az utóbbi évtizedekben a fagyos

napok számának csökkenése ellenére a klorid-ion koncentráció töretlenül növekedett a tóban, annak forrását nem az utak sózásában kell keresnünk, hanem elsősorban az urbanizációban: a tisztított szennyvizekben, illetve a beépített, lefedett terület növekedésében. A Balaton esetében kimutatták, hogy a beépített terület részaránya az 1927-es 1,6 százalékos értékről napjainkra 6,0 százalékra nőtt.

A Balaton sótartalmának növekedése a klímaváltozással is összefügg, hiszen amíg korábban ilyen nem fordult elő, az ezredfordulót követően napjainkig kilenc alkalommal volt a tó éves vízmérlege negatív, azaz a hozzáfolyás és a csapadék nem fedezte a párolgást, ami szükségszerűen növelte a víz tartózkodási idejét a tóban, ami az oldott sók töménységének növekedését eredményezte.

A kutatók szerint a sótartalom növekedése szükségszerűen hatással van a tó ökológiai rendszerére, amely azonban eddig nem nagyon képezte vizsgálatok tárgyát. Az azonban bizonyosnak látszik, hogy amennyiben a sótartalom növekedésének tendenciája nem változik, 50 év múlva a Balaton sótartalma megközelíti az 1000 mg/l értéket, amely a tavi élővilág jelentős megváltozását okozhatja.

t-v

REJTVÉNY

Az ezüstös, nyúlánk, karcsú, kard alakú gardát hívták a Balaton heringhalának, kardoshalnak, kardkeszegnek, kardahalnak, szabóhalnak is. Kissé hasonlít az úgynevezett szélhajtó küszre, ezért néha gardaküszként is említik, de a szakértők könnyen megkülönböztetik őket. Átlagosan tizenöt-húsz centiméter nagyságúak, de a vezérgardák olykor eléri a harmincöt-negyven centimétert is.

Halászatuk a Tihanyi-félsziget környékén évszázados múltú, és főként őszi, Szent Márton-nap környéki vándorlásukhoz kötődik. A kis halakkal, rovarokkal és planktonrákokkal táplálkozó vándorló gardák a víz lehülése miatt rajokba verődnek, „bandáznak”, és a Tihanyi-kút vidékére úsznak. Itt a legmélyebb a tó és itt a legerősebb a vízáramlás.

Eredetileg milyen hal volt a garda?

				CHARLES LECONTE DE LISLE VERSE AM. HÍR-ÜGYNÖKSÉG	HOMÁLYOS (BESZÉD) ELLENBEN MŰSZERT HITELESÍT		EMELET, RÖVIDEN BECÉZETT ÉVA	BETŰ KIEJTVE	A PUSZTA IS ILYEN VAS VEGYJELE TISZTÁZ		BUKÁS MOTOR VÉGE!	KÖR-FOLYOSÓ
							BEFEJEZÉS-KÉPPEN SÜVEG, FEJFEDŐ					
			ÜLŐHELY A LIGETBEN GERMÁN TŰZISTEN				DÁN SZIGET ÁLLAM, LATINUL				VÉDJEJY JELÖLÉSE NORMA ...; MARTIN RITT FILMJE	
A MEGFEJTÉS ELSŐ RÉSZE	JEGES ÁR	... ANYÓ; PEER GYNT ANYJA	IDEJÉTMŰLT ÓRALAP SZÉLEI! REGISZTER-TONNA R.	DUGÓ ANYAGA LENGYEL FOLYÓ NÉVELŐ			JAPÁN KANA (SZÓTAG-ÍRÁS JELE) KÖZTEHER-VESELŐ				HELYRAG, A -RA PÁRJA ADATOK GÉPBE VITTELE	
AMPER KÖLTŐ, MŰFORDÍTÓ (LÁSZLÓ, 1927-2023)				ZAVARGÁS, RÉGIESEN ROBERT DE ...; NÉPSZERŰ FILMSZÍNÉS					AGY VIZSGÁLATA URBÁNUS			
ESTEFELI ERJEDT FOLYADÉK TOJÁS, NÉMETŰL			MÉG SZÉPI! BALKÁNI FOLYÓ			HELYET-TESTÍTŐ BARTER		KARDOT RAGAD KEDVELT HÜROS HANGSZER			HARMADIK SZEMÉLY LESZÁRMAZOTT	
			PRÉSELT SZÖVET ISTEN VELED! LATINUL			CSEMPÉSZ-TERMÉK HELYESLÉS						SZEDI A LÁBÁT
		NEMI JELLEG ...-DE-FRANCÉ; FRANCIA VIDÉK		BALATON ÁR-APASZTÓJA NÉZELŐDIK			PERZSA ÁDENI-ÖBÖL ELEJE!					
INTERCITY EGYENES				10. SZÁZADI KJÉVI FEJEDELEM TOUCH-DOWN RÖV.			KERESZTŰL-LOPAKODIK NADRÁG VÉGE!					
TŰZET MEGFÉKEZ				HASZON-BÉRLŐ IDŐ JELE							KICSINYÍTŐ-KÉPZŐ MAGYAR AUTÓJEL	
A MEGFEJTÉS MÁSODIK RÉSZE												

A rejtvényt Tóth Gábor készítette.

 otp SZÉP kártya

Váltsd élményeidet meglepetésekre a 10 éves OTP SZÉP kártyával!

Használd SZÉP-kártyádat
10 alkalommal, és ha elég gyors vagy,
tiéd lehet egy 100 000 Ft értékű
Szallas.hu kedvezmény!

Részletek: otpmindennap.hu/szep10ev

Jelen tájékoztatás nem minősül ajánlattételnek, célja kizárólag a figyelem felkeltése. A tájékoztatás nem teljeskörű, ezért – amennyiben felkeltettük az érdeklődésedet – a szolgáltatás részletes feltételeiről, valamint további részletes információkért, kérjük, tájékozódj az OTP Bank fiókjaiban vagy honlapunkon.